

[K. B. Andersen.]

i den foreliggende situation kan blive tale om en isoleret dansk tilknytning til fællesmarkedet uden England. Dette standpunkt har til stadighed været mit partis standpunkt og er det også nu.

Den højtærede udenrigsminister har nøje gennemgået de internationale organer, gennem hvilke Danmark i den kommende tid må søge sine muligheder afprøvet. Jeg skal ikke gentage den højtærede udenrigsminister, men erklære mig enig i, at alle muligheder nøje prøves og ad de veje, som ministeren pegede på i redegørelsen.

Det er ofte blevet sagt i den hjemlige debat om det europæiske samarbejde, at vi skulle holde os fra det for ikke at sætte vor frihed til. Hvad er det for en frihed, der her er tale om? Frihed er jo desværre et så mangetydigt og et så misbrugt ord, at det er nødvendigt at klargøre nærmere, hvad der tænkes på i det enkelte tilfælde. Hvis friheden til at holde sig uden for Europa i sig selv er målet, så er det et mål, som i det lange løb er klart uforeneligt med den udvikling, vi er inde under, og som vi ikke skal beklage at tiden er løbet fra. National suverænitet har lavet tilstrækkelig mange ulykker i Europa.

Er det friheden for ansvar og medansvar, man vil, og dermed også friheden for indflydelse, for det er jo to sider af samme sag? Den højtærede statsminister var for nylig inde på dette problem i en kronik i Politiken og sagde her bl. a. — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Det afgørende spørgsmål i denne forbindelse må være, om vore muligheder for at øve indflydelse forøges ved et forpligtende samarbejde — økonomisk og politisk — med andre stater, med hvem vi deler interesser og idealer. Dette spørgsmål må uden tvivl besvares bekræftende. Ved samarbejde påtager vi os forpligtelser, og formelt indskrænker vi vor handlfrihed, men den reelle handlfrihed udvides, fordi samarbejdet forøger vore muligheder for at øve indflydelse på den fælles politik på lige fod med de stater, som deltager i samarbejdet.“

Det er jo kernen i spørgsmålet om friheden og suveræniteten. Danmark kan ikke i dag handle 100 pct. suverænt i økonomiske og politiske spørgsmål. Det har vi

ikke kunnet i mange, mange år, om vi nogen sinde har kunnet det. At gå ind i et bredt internationalt samarbejde med de forpligtelser, det pålægger os, men også med de muligheder, det giver, bør ikke i sig selv virke afskrækkende. For Danmark må målet nu som hidtil være det brede europæiske samarbejde.

Såvel den højtærede statsminister som den højtærede udenrigsminister refererede til folketingsbeslutningen af august 1961, der gik ud på, at

„Danmark samtidig med Storbritannien retter henvendelse til Det europæiske økonomisk Fællesskab angående forhandlinger med henblik på Danmarks optagelse i dette sammen med Storbritannien...“

Det hed også i denne beslutning, at forhandlingerne skulle ske under fuld hensyntagen til de øvrige EFTA-landes interesser, og betydningen af et fortsat og udbygget nordisk samarbejde blev fremhævet. Begge de højtærede ministre gav udtryk for, at denne målsætning stadig består.

Mit parti er enig heri, og vi giver tilslutning til et energisk arbejde med de muligheder, der er peget på i de to redegørelser, medens vi venter på, at situationen og måske også nogle af de personer ude i Europa, der øver indflydelse på den, skal blive modne til det brede europæiske samarbejde.

Per Federspiel: Også jeg vil gerne takke den højtærede statsminister og den højtærede udenrigsminister for deres redegørelse her i tinget i fredags for den europæiske situation, som den foreligger efter sammenbruddet af forhandlingerne i Bruxelles om Storbritanniens optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab. Begge de to ministre gav udtryk for den alvorlige situation, som ikke blot det europæiske samarbejde er stillet over for, men tillige de meget betydelige vanskeligheder, der vil ramme dansk erhvervsliv.

Det var imidlertid mit indtryk, at statsministeren veg tilbage for at drage den fulde konsekvens af den deling af Europa, som vi alle frygtede, da den såkaldte brede europæiske løsning mislykkedes i 1958, og som nu i hvert fald indtil videre er en kendsgerning, en realitet, vi må regne med.